

José Martí och att vara kuban

José Martí och vad det är att vara kuban

[José Julián Martí Pérez, 28 januari 1853 till 19 maj 1895, var kubansk poet, filosof, essäist, journalist, översättare, lärare och publicist. Han är Kubas nationalhjälte på grund av sin roll i befrielsen av sitt land. Han är också en viktig person i den latinamerikanska litteraturen. Från engelska Wikipedia]

José Gomez Fresquet

Det är snart den 28 januari och vi måste tala om José Martí. Han levde och dog för ett projekt om ett land som på hans tid ännu inte existerade. Men miljontals människor följde honom och tog projektet till sina hjärtan. Stora historiska projekt, även om de utformas av exceptionella ledare, kan endast genomföras om de sammanfattar många människors strävanden.

Som han själv skrev i en artikel i tidningen Patria i april 1892: "Det som en grupp strävar efter faller. Det som ett folk vill ha lever vidare".

Och det var i detta gemensamma projekt som en nationell kubansk medvetenhet formades. Det växte fram efter årtionden av krig på 1800-talet, med en befolkning på drygt en miljon invånare, ockuperad av tiotusentals fientliga soldater. Det förhindrade en annektering till Förenta staterna. Det tvingade fram att Platt-tillägget upphävdes. Det stod emot 60 år av Förenta staternas

ideologiska och kulturella tryck under första halvan av 1900-talet, och därefter ytterligare 60 år av ekonomisk krigföring, militär fientlighet och ideologisk omstörtning. Och det ställdes inför utmaningar då Europas socialistiska block rasade samman. Så vad är då vi kubaner som varit huvudpersonerna i allt detta?

Låt oss börja med att säga vad vi inte är?. Vi är inte en nation med enhetliga etniska rötter eller religiösa bekännelser ? här finns det en "soppa" av allt möjligt, som Don Fernando Ortiz sa. Vi definieras inte heller av ett exklusivt språk; vi har ett språk som används av det största antalet länder i världen. Vi är inte ett slutet ekonomiskt område; vi har alltid haft en öppen ekonomi. Vi har vår egen kultur som vi är stolta över, men det är inte heller någon sluten kultur, utan den har gemensamma rötter med många andra kulturer från olika kontinenter.

Så vad är det då som identifierar och förenar oss? Vi är i huvudsak en nation med etiska rötter som förenas i en särskild känsla för social rättvisa. Vi är kubaner eftersom vi delar en samling moraliska värderingar och ett projekt för mänsklig samexistens.

Detta är också vad Martí skrev när han uppmanade till det nödvändiga kriget i Montecristo-manifestet: "...när en självständighetskrigare stupar på kubansk mark... stupar han för människans bästa (och) för att bekräfta den moraliska republiken i Amerika..."

Ernesto Garcia Peña

Revolutionen 1959 förstärkte hos kubanerna denna sammansmältning av nationalitet och social rättvisa, sammanfattade i Fidels tänkande och i de konkreta framgångarna under de senaste 60 åren, som i praktiken visat oss vad folket alltid har vetat: att social rättvisa är möjlig. Fullständig läs- och skrivkunighet och skolgång, gratis utbildning och hälsovård för alla, fullständig socialförsäkring, full sysselsättning, avskaffande av rasdiskriminering, jämställdhet och utveckling för kvinnor, allas tillgång till kultur och universitetsutbildning, rätten att äga sin bostad, vetenskaplig utveckling ? det är sanningar som måste sägas och upprepas, eftersom vi är så vana vid dessa landvinningar att vi ibland glömmer hur avancerade de är och hur mycket de strider mot den förhärskande ideologin i dagens brutala kapitalism.

Att ständigt försvara det nationella oberoendet har fått oss att bygga upp vårt eget politiska, sociala och ekonomiska alternativ. Revolutioner konsolideras inte och blir inte oåterkalleliga bara för att man fördömer de sociala villkor som måste förändras, inte ens för att ädla idéer och strategiska planer läggs fram. Revolutioner blir varaktiga och kreativa när de lyckas bygga upp ett alternativ. På Kuba har vi lyckats med detta.

Det nationella oberoendet är en garant för vårt samhällsprojekt, för våra egna idéer om rättvisa och mänsklig samexistens, så som de har vuxit fram i vår egen historia.

Martí's nationsprojekt uppstod i motsats till det som samtidigt växte fram i Förenta staterna och som byggde på ambition och konkurrens människor emellan. Han skrev: "Våra liv liknar inte deras, och det bör det på många punkter inte heller göra . . . Förenta staternas lagar har gett dem ett högt välstånd, men har också lett till en utbredd korruption. Detta välstånd har baserats på penningen, och välstånd till ett sådant pris är en förbannelse!

169 år har gått sedan Martí's födelse, men kampen för de viktigaste idéerna fortsätter.

Idéerna om hur vi vill att våra liv ska se ut har nu sammanfattats i Republiken Kubas grundlag. Den godkändes med 86,85 procent av rösterna. Där står "det som ett folk vill ha", det som består, som Martí förutspådde.

Finns det fiender? Självklart. "Projektet Kuba" har alltid haft fiender, både här och utomlands. På sin tid var Martí själv tvungen att utkämpa idéstrider mot förespråkare för både autonomi och annektering. Men i dag är dessa fiender få och saknar legitimitet i folkets ögon.

Vi kubaner har all rätt i världen att kämpa för "det som ett folk vill ha" och att försvara det mot sina fiender, både här och utomlands.

Finns det olika åsikter på Kuba om hur "Projektet Kuba" konkret ska genomföras? Det är en annan sak. Naturligtvis finns det olika åsikter, och det är bra. Debatt kommer att göra det möjligt för oss att finslipa projektet, anpassa det till nya tider och göra byggnaden mer solid, men utan att någonsin skada grunden.

Vi människor är moraliska varelser, inte bara biologiska eller ekonomiska, och vi anammar kollektiva projekt, utöver de individuella. För dem som slutar tänka och agera (de finns) utifrån en idé om framtiden, faller nuet samman och töms på innehåll. Även om de vanliga cynikerna och skeptikerna inte inser det så är sanningen den att människor blir förälskade i projekt, även mitt i den hårda verkligheten.

Tusentals unga självständighetskämpar, mambises, anslöt sig till Martí. Fidels projekt blev tusentals unga rebellers projekt, före och efter segern 1959. Det nationsprojekt som vår grundlag anger är och kommer att vara det kollektiva projektet för miljontals unga kubaner av idag.

Detta beskrivs i artikel 1: "Kuba är en demokratisk, oberoende och suverän socialistisk rättsstat med social rättvisa, organiserad av alla och för allas väl som en enhetlig och odelbar republik. Den är grundad på sina medborgares arbete, värdighet, humanism och etik för såväl individens som kollektivets frihet, jämlikhet, solidaritet och individuellt och kollektivt välbefinnande och välstånd."

Den 28 januari, om några dagar, är det dags att påminna oss om de grundläggande tankarna bakom vår nationalitet och vårt samhällsprojekt, och att stärka det breda samförstånd vi har om behovet att försvara dem och se till att de består.

Sedan återgår vi till diskussionerna om vad som behöver ändras för att uppnå detta.

Agustín Lage Dávila, (Kubansk läkare och forskare, chef för Centrum för Molekylär Immunologi, CIM), La pupila insomne 220124, översättning C.Vaple

<https://lapupilainsomne.wordpress.com/2022/01/24/el-proyecto-cuba-por-agustin-lage-davila>

Gillar du det Svensk-Kubanska Föreningen gör?

Vill du bidra till kampen mot den omänskliga blockaden?

Swisha en 20:a eller valfri summa till

123 589 0975 eller Pg 40 54 11 ? 0

Ett ännu mer betydelsefullt stöd är medlemskap!

Ange namn, e-post, adress och skicka 300 kr för ett års medlemskap (150 för pensionärer, arbetslösa och studerande, samma pg och Swish som ovan)